

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

rezultati in razprava raziskave med učenci od 6. do 9. razreda

Uvod

Zaradi poslabšanja epidemiološke situacije v državi in preprečevanja prenosa okužb s SARS-CoV-2, se od 19. 10. 2020 učenci od 6. do 9. razreda, v skladu s sklepom vlade, izobražujejo na daljavo.

V lanskem šolskem letu, smo v pomladanskem delu, z izobraževanjem na daljavo pridobili nekaj izkušenj. Po opravljeni evalvaciji smo takoj pričeli z aktivnostmi, ki bi odpravile zaznane pomanjkljivosti, da bi našim učencem, v slučaju ponovnega zaprtja šol, omogočili kar najbolj kakovostno izobraževanje oz. pouk na daljavo. Naše delovanje je bilo usmerjeno na področja:

- enotne organizacije in načrtovanja izobraževanja na daljavo,
- izvedbo pouka, ki poteka tako, da se delež ur izpelje na daljavo z uporabo enega od dogovorjenih videokonferenčnih sistemov,
- zagotavljanju takojšnje podpore učencem, ki se ne vključujejo dovolj ali se sploh ne vključujejo v izvajanje pouka.

Z internimi pravili smo dogovorili kar se da enotno delovanje, enotne komunikacijske kanale in učence naučili rabe IKT in dogovorjenih kanalov. Učitelji so takoj oz. s 1. 9. 2020, ko se je pouk v živo še izvajal, z izvedbo pouka skrbeli, da je vsak učitelj na razredni stopnji in vsak učitelj predmeta na predmetni stopnji znotraj pouka v živo, pouk podprl in obogatil z uporabo IKT ter uporabljal metode in oblike pouka ter strategije poučevanja, ki ustrezajo pouku oz. izobraževanju na daljavo.

14. 12. 2020, po osmih tednih izvajanja pouka na daljavo, smo med učenci od 6. do 9. razreda izvedli krajšo raziskavo z namenom, da preko njihovega vrednotenja izvedbe pouka oz. izobraževanja na daljavo pridobimo informacije, ki bodo del celotne evalvacije našega vzgojno-izobraževalnega dela v času izobraževanja na daljavo.

Namen raziskave:

Proučiti stališča učencev od 6. do 9. razreda do izvedenega izobraževanja oz. pouka na daljavo.

Pripomočki:

Sestavili smo anketni vprašalnik z osmimi vprašanji, od tega sta bili dve vprašanji odprtega tipa. Na šest vprašanj zaprtega tipa (eno pol odprto) se je odgovarjalo s tri oz. štiri stopenjsko lestvico stališč. Teh šest vprašanj je vsebovalo 41 trditev.

Reševanje anketnega vprašalnika je bilo ocenjeno na 5,45 min, dejanski čas reševanja anketnega vprašalnika pa je bil 5,49 min.

Po lastnosti je anketni vprašalnik sodil med srednje dolge ankete, po kompleksnosti pa med zelo enostavne ankete.

Postopki zbiranja in obdelave podatkov:

Izpolnjevanje vprašalnika je potekalo v decembru 2020, v spletni obliki (1KA) in je bilo anonimno.

Povezavo na spletni anketni vprašalnik so razredniki učencev od 6. do 9. razreda, 14. 12. 2020, v času razredne ure naložili v skupni kanal oddelka in učence motivirali za reševanje. Anketiranje se je zaključilo, 16. 12. 2020, ob 24:00.

Udeleženci v raziskavi:

V raziskavi je sodelovalo 146 udeležencev oz. učencev in učenk od 6. do 9. razreda, starih od 11 do 15 let.

Na dan 14. 12. 2020, je bilo v našo šolo vpisanih 167 učencev od 6. do 9. razreda, od tega 94 (56,3 %) fantov in 73 (43,7 %) deklet.

Končni status anketiranja:

Skupaj je k anketiranju pristopilo 149 učencev oz. 89,2 % od vseh učencev od 6. do 9. razreda.

Od 149 učencev, ki so anketni vprašalnik reševali, je anketni vprašalnik v celoti izpolnilo 142 učencev oz. 95,3 %. 7 oz. 0,7 % anketiranih učencev pa je anketni vprašalnik delno izpolnilo.

Rezultati in razprava:

1. sklop »pouk na daljavo in motivacija«

V prvem sklopu smo želeli izvedeti, ali smo v drugem delu pouka na daljavo izboljšali način poučevanja na daljavo, ali smo z učenci imeli reden stik in jim takoj, ko so učenci naleteli na težavo ponudili pomoč ter ali smo s pogovori na razrednih urah učencem omogočali, da so razen o svojih individualnih učnih potrebah in učnem tempu spregovorili in sporočali tudi o svojih obremenitvah, čustvih in željah. Preko zadnje trditve (T4) smo želeli izvedeti, kolikšna je učna motivacija učencev.

Preglednica 1: Prikaz ovrednotenih trditev z opisnimi ocenami: strinjam se, ne morem se odločiti, ne strinjam se

Trditve			odgovor			Skupaj	SD
			1	2	3		
T1	Sedanji pouk na daljavo je v primerjavi z lanskim (spomladanskim) veliko boljši.	f (f%)	115 (77%)	15 (10%)	19 (13%)	149 (100%)	0,7
T2	Če me ni pri videopouku ali ne oddam dokaza o učenju, me učitelji pokličejo in vprašajo, po razlogu.	f (f%)	107 (72%)	20 (13%)	22 (15%)	149 (100%)	0,7
T3	Veliko mi pomenijo razredne ure, ker se na njih veliko pogovarjamo tudi o drugih stvareh in ne samo o učnem delu.	f (f%)	105 (70%)	25 (17%)	19 (13%)	149 (100%)	0,7
T4	Delal bi z enako zavzetostjo, četudi mi učitelji ne bi dajali povratne informacije.	f (f%)	78 (52%)	35 (23%)	36 (24%)	149 (100%)	0,8

Opomba: f = frekvenca. f% = frekvenca v odstotkih. Uporabljena je bila lestvica: 1 – strinjam se, 2 – ne morem se odločiti, 3 – ne strinjam se. N = 149. SD – standardni odklon.

77 % učencev je ocenilo, da je pouk na daljavo, ki smo ga izvajali v šolskem letu 2020/2021 v primerjavi z lanskim (spomladanskim) veliko boljši, 13 % učencev pa meni, da ni veliko boljši. 10 % učencev pa se pri T1 ni mogla odločiti.

72 % učencev pove, da jih učitelji pokličejo in vprašajo po razlogu, če jih ni pri videopouku ali ne oddajo dokaza o učenju. 15 % učencev meni, da jih učitelji v tem primeru ne pokličejo, 13 % pa se pri T2 ni opredelila.

70 % učencem razredne ure, kjer se veliko pogovarjajo tudi o drugih stvareh in ne samo o učnem delu, veliko pomenijo. 13 % učencem razredne ure ne pomenijo veliko, 17 % učencev pa se ni moglo odločiti ali jim takšne razredne ure veliko pomenijo.

Zanimivo je, da je kar 52 % učencev ocenilo, da bi delali enako zavzeto, četudi jim učitelji ne bi dajali povratne informacije na njihove učne dokaze. 24 % učencev je menilo, da da brez učiteljeve

povratne informacije ne bi delali z enako zavzetostjo. 23 % učencev pa se ni moglo odločiti ali bi delali enako zavzeto tudi brez učiteljeve povratne informacije.

Drugi sklop »metode obravnavanja snovi pri pouku na daljavo«

Preglednica 2: Prikaz ovrednotenih trditev, ki se nanašajo na ustrežanje posamezne metode obravnavanja snovi pri pouku na daljavo z opisnimi ocenami: zelo ustreza, ustreza, ne ustreza, nisem bil deležen

Trditev			Odgovor					SD
			1	2	3	4	Skupaj	
T5	Videopouk oz. neposredna videorazlaga.	f (f%)	73 (50%)	65 (45%)	7 (5%)	0 (0%)	145 (100%)	0,6
T6	Vnaprej posneta razlaga učitelja.	f (f%)	25 (17%)	71 (49%)	28 (19%)	21 (14%)	145 (100%)	0,9
T7	Samostojno delo z učnim gradivom, naloženim v spletno učilnico oz. Teamse.	f (f%)	54 (37%)	67 (46%)	24 (17%)	0 (0%)	145 (100%)	0,7

Opomba: f = frekvenca. f% = frekvenca v odstotkih. Uporabljena je bila lestvica: 1 – zelo ustreza, 2 – ustreza, 3 – ne ustreza, 4 – nisem bil deležen. N = 145. SD – standardni odklon.

Kar 95 % anketiranih učencev je povedalo, da jim metoda videopouka oz. neposredne videorazlage pri pouku na daljavo zelo oz. ustreza. Preostalim 5 % učencev ta metoda ne ustreza. Razveseljivo je, da učencev, ki izkušnje z videopoukom ne bi imeli, ni.

Metoda vnaprej posnete razlage učitelja zelo ustreza oz. ustreza 66 % učencev. 19 % anketiranim učencem ta metoda ne ustreza, 14 % anketiranih učencev poroča, da nima izkušnje z metodo vnaprej posnete razlage učitelja.

Metodo samostojnega dela z učnim gradivom, naloženim v spletno učilnico oz. Teamse kot zelo ustrezno in ustrezno ocenjuje 83 % anketiranih učencev. 17 % učencev pove, da jim ta metoda učnega dela ne ustreza. Učencev, ki s to metodo ne bi imeli izkušenj pa med anketiranimi ni.

V nadaljevanju smo želeli izvedeti ali učencem morebiti ustreza kateri drug način obravnave snovi, ki ga mi nismo podali. Dobili smo naslednje odgovore.

Preglednica 3: Prikaz ogovorov učencev, v katerih opišejo njim najbolj ustrezen način obravnave snovi

št.	Odgovor	f
1.	Vsi ti načini razlage mi ustrezajo, ampak eden bolj za en predmet, drugi za drugi predmet, npr. pri GEO ali pa DDE si lahko sama vse preberem in vse naredim. Pri MAT pa potrebujem razlago, pa čeprav mi matematika super gre. Je pa več predmetov, kjer potrebujem razlago učitelja (TJA, FIZ, ZGO ...).	1
2.	Meni najbolj odgovarja, da tudi če ni razlage, da se najprej dobimo pri videopouku, da nam učitelj da tudi ustne napotke za samostojno reševanje nalog.	1
3.	Tudi, če je samostojno delo z učnim gradivom bi bilo bolje, če bi učitelj v začetku učne ure natančno razložil naloge, ki jih moram narediti.	1
4.	Pouk na daljavo, kot ga imamo sedaj, mi ustreza.	3
5.	Boljše bi mi bilo, če bi tudi ocenjevali na daljavo, saj bo potem preveč snovi.	1

Opomba: f = frekvenca.

Iz preglednice 3 izhaja, da je odgovor o načinu razlage, ki najbolj ustreza učencu podalo sedem učencev oz. 4,8 % anketiranih učencev.

Iz prvega odgovora izhaja, kako zelo so, še posebej pri izvajanju pouka na daljavo, nujni in potrebni strokovna presoja, kakovostno načrtovanje ter timska pedagoška komunikacija med učitelji samimi ter nato med učitelji in učenci.

Iz drugega in tretjega odgovora izhaja, da je neposreden stik, pa čeprav preko videokonferenčne aplikacije zelo pomemben, tudi ko je učno gradivo z jasno opredeljenimi nalogami učencem dostopno v spletni učilnici.

Iz zadnjega odgovora pa je moč sklepati, da učenca bolj kot same metode poučevanja skrbi ocenjevanje znanja zatem, ko se bodo učenci vrnili k pouku v šolo.

Tretji sklop »pogostost uporabljenih metod pri pouku na daljavo«

V tem sklopu nas je zanimala ocena oz. mnenje učencev, katere izmed metod so bile pri pouku na daljavo najpogosteje uporabljene.

Preglednica 4: Prikaz vrednosti metod, ki se nanašajo na pogostost uporabe pri obravnavanju snovi pri pouku na daljavo z opisnimi ocenami: najpogosteje, pogosto, redko, nikoli

Metoda			Odgovor					SD
			1	2	3	4	Skupaj	
M1	Videopouk oz. neposredna videorazlaga učitelja.	f (f%)	108 (76%)	26 (18%)	5 (4%)	3 (2%)	142 (100%)	0,6
M2	Vnaprej posneta razlaga učitelja.	f (f%)	3 (2%)	19 (13%)	76 (54%)	44 (31%)	142 (100%)	0,7
M3	Samostojno delo z učnimi gradivi (učbenik, delovni zvezek ...).	f (f%)	24 (17%)	86 (61%)	31 (22%)	1 (1%)	142 (100%)	0,6
M4	Učenje preko izdelave praktičnega izdelka.	f (f%)	3 (2%)	23 (16%)	101 (71%)	15 (11%)	142 (100%)	0,6
M5	Sodelovalno učenje oziroma skupinsko učenje s sošolci.	f (f%)	15 (11%)	46 (32%)	61 (43%)	20 (14%)	142 (100%)	0,9

Opomba: *f* = frekvenca. *f%* = frekvenca v odstotkih. Uporabljena je bila lestvica: 1 – najpogosteje, 2 – pogosto, 3 – redko, 4 – nikoli. *N* = 142. *SD* – standardni odklon.

Pri videopouku oz. neposredni videorazlagi učitelja je najpogostejši odgovor učencev *najpogosteje*. Kar 76 % anketiranih učencev meni, da so bili pri obravnavi snovi najpogosteje deležni videopouka oz. neposredne videorazlage učitelja. Drugi po pogostosti je odgovor *pogosto*. Da je bil videopouk oz. neposredna videorazlaga učitelja pogosta metoda razlage snovi, meni 18 % anketiranih učencev.

Pri metodi vnaprej posnete razlage učitelja je bil najbolj pogost odgovor anketiranih učencev *redko*. Da je bila ta metoda pri obravnavi snovi redko uporabljena meni 54 % anketiranih. Drugi po pogostosti je odgovor *nikoli*. Da učitelji posnete razlage sploh niso uporabili meni 31 % anketiranih učencev.

Pri metodi samostojno delo z učnimi gradivi (učbenik, delovni zvezek ...) je najbolj pogost odgovor anketiranih učencev *pogosto*. Da je bila metoda samostojnega dela z učnimi gradivi pri obravnavi snovi pogosta, meni 61 % anketiranih učencev. Drugi odgovor po pogostosti je odgovor *redko*. Da je bila obravnava snovi z metodo samostojnega učenja z učnimi gradivi redko uporabljena meni 22 % anketiranih učencev.

Pri metodi učenja preko izdelave praktičnega izdelka je najpogostejši odgovor, ki so ga izbirali anketirani učenci *redko*. 71 % anketiranih učencev meni, da so bili učenja preko izdelave praktičnega izdelka redko deležni. Drugi po pogostosti je odgovor *pogosto*. Da so se pogosto učili preko izdelave praktičnega izdelka je menilo 16 % anketiranih učencev.

Pri metodi sodelovalno učenje oziroma skupinsko učenje s sošolci je bil najbolj pogost odgovor anketiranih učencev, da je bila ta metoda pri obravnavi snovi *redko* uporabljena, tako je namreč

menilo 43 % anketiranih. Drugi po pogostosti je odgovor *pogosto*. Da je metoda sodelovalnega učenja oziroma skupinsko učenje s sošolci pogosto uporabljena meni 32% anketiranih učencev.

Četrty sklop »količina dela pri posameznem predmetu pri pouku na daljavo«

V četrtem sklopu nas je zanimalo, kako učenci ocenjujejo količino dela oz. zadolžitev oz. količino nalog, ki so jih morali opraviti znotraj posameznega predmeta pri pouku na daljavo.

Preglednica 5: Prikaz ocen, ki so jih podali učenci za količino dela oz. zadolžitev oz. količino nalog pri posameznih predmetih z opisnimi ocenami: preveč, ravno prav, premalo

Sklop	Predmet	f (f%)	Odgovor			N	SD
			1	2	3		
1.	Slovenščina/SLJ	f (f%)	42 (29%)	99 (70%)	1 (1%)	142 (100%)	0,5
	Matematika/MAT	f (f%)	29 (20%)	112 (79%)	1 (1%)	142 (100%)	0,4
	Angleščina/TJA	f (f%)	22 (15%)	117 (82%)	3 (2%)	142 (100%)	0,4
2.	Geografija/GEO	f (f%)	6 (4%)	133 (94%)	3 (2%)	142 (100%)	0,3
	Zgodovina/ZGO	f (f%)	13 (9%)	125 (88%)	4 (3%)	142 (100%)	0,3
	Domovinska in državljanska kultura in etika/DKE	f (f%)	5 (6%)	81 (93%)	1 (1%)	87 (100%)	1,0
3.	Fizika/FIZ	f (f%)	4 (5%)	70 (93%)	1 (2%)	75 (100%)	1,0
	Kemija/KEM	f (f%)	9 (12%)	65 (88%)	0 (0%)	74 (100%)	1,1
	Biologija/BIO	f (f%)	1 (1%)	73 (99%)	0 (0%)	74 (100%)	1,0
	Naravoslovje/NAR	f (f%)	4 (5%)	81 (94%)	1 (1%)	86 (100%)	1,0
4.	Likovna umetnost/LUM	f (f%)	7 (5%)	127 (89%)	8 (6%)	142 (100%)	0,3
	Glasbena umetnost/GUM	f (f%)	6 (4%)	130 (92%)	6 (4%)	142 (100%)	0,3
	Tehnika in tehnologija/TIT	f (f%)	3 (2,5%)	115 (95%)	3 (2,5%)	121 (100%)	0,7
	Gospodinjstvo/GOS	f (f%)	1 (2%)	41 (91%)	3 (7%)	45 (100%)	0,9
	Šport/ŠPO	f (f%)	12 (9%)	125 (89%)	3 (2%)	140 (100%)	0,4
5.	Izbirni predmeti	f (f%)	9 (8%)	107 (91%)	2 (1%)	118 (100%)	0,8
	Neobvezni izbirni predmeti	f (f%)	6 (7%)	73 (88%)	4 (5%)	83 (100%)	1,0

Opomba: f = frekvenca. f% = frekvenca v odstotkih. Uporabljena je bila lestvica: 1 – preveč, 2 – ravno prav, 3 – premalo N = število učencev, ki je ocenjevalo posamezni predmet. SD – standardni odklon.

Če v preglednici 5 pogledamo prve tri predmete, ki so po količini (od 3,5 do 5 ur)¹ tedenske urne obveze najštevilčnejši vidimo, da je količino dela, zadolžitev oz. nalog kot 'ravno prav' pri SLJ ocenilo 70 %, pri MAT 79 % in pri TJA 86 % anketiranih učencev. Da je bilo pri teh predmetih dela preveč ocenjuje 29 % anketiranih učencev pri SLJ, 20 % pri MAT in 22 % pri TJA.

V naslednji sklop smo zajeli tri družboslovne predmete s po eno oz. dvema urama tedenske obveze. Da je bilo količine dela, zadolžitev oz. nalog 'ravno prav' pri GEO ocenjuje 94 %, pri ZGO 88 % in pri DKE 93 % anketiranih učencev. Da je bilo pri teh predmetih dela preveč pa ocenjuje 4 % anketiranih učencev pri GEO, 9 % pri ZGO in 6 % pri DKE.

V tretji, t.i. naravoslovni sklop, smo zajeli štiri naravoslovne predmete, katerih tedenska urna obveza znaša od 1,5 do 3 ure na teden. Da je bilo količine dela, zadolžitev oz. nalog 'ravno prav' pri FIZ ocenjuje 93 %, pri KEM 88 %, pri BIO 99 % in pri NAR 81 % anketiranih učencev. Da je bilo pri teh predmetih dela preveč pa ocenjuje 5 % anketiranih učencev pri FIZ in NAR, 1 % pri BIO in 12 % pri KEM.

V predzadnji sklop smo zajeli, včasih t.i. vzgojne predmete, ki smo jih v »daljnih časih« osemletke opisno ocenjevali (zelo uspešno, uspešno, manj uspešno). Vsak predmet je na urniku učenca od 1 do 3 ur na teden. Količino dela, zadolžitev oz. nalog je kot 'ravno prav' pri LUM ocenilo 89 %, pri GUM 92 %, pri TIT 95 %, pri GOS 91 % in pri ŠPO 89 % anketiranih učencev. Da je bilo pri teh predmetih dela preveč ocenjuje 5 % anketiranih učencev pri LUM, 4 % pri GUM, 2,5 % pri TIT, 2 % pri GOS in 9 % pri ŠPO.

V zadnji sklop smo zajeli obvezne in neobvezne izbirne predmete. Praviloma so ti predmeti eno urni, razen tujega jezika, ki ga imajo učenci dve uri na teden. Učenci imajo praviloma 2 uri pouka izbirnih predmetov tedensko, (lahko imajo tudi 3 ure, če s tem soglašajo starši). Pri neobveznih izbirnih predmetih pa lahko učenci izberejo največ dve uri pouka tedensko. Količino dela, zadolžitev oz. nalog je kot 'ravno prav' pri obveznih izbirnih predmetih ocenilo 91 %, pri neobveznih izbirnih predmetih pa 88 % anketiranih učencev. Da je bilo pri obveznih izbirnih predmetih dela preveč ocenjuje 8 %, pri neobveznih izbirnih predmetih pa 7 % anketiranih učencev.

¹ = Predmetnik v OŠ (<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Predmetnik-OS/Predmetnik-za-osnovno-solo.pdf>).

Peti sklop »pouk na daljavo, naloge in motivacija«

V petem sklopu nas je zanimalo, kolikim učencem ustreza izobraževanje na daljavo in kateri vzroki učence navedejo na to, da šolskega učnega dela ne opravijo oz. ga prenehajo opravljati. Zanimalo nas je še ali je neposredni video stik učitelja (npr. videopouk) za učence res najboljši motivator za opravljanje šolskega učnega dela.

Preglednica 6: Prikaz opisnih ocen: strinjam se, ne morem se odločiti, ne strinjam se, ki jih podali učenci v zvezi z odvrčanjem oz. vztrajanjem pri učnem delu

Trditev		Odgovori				SD	
		1	2	3	Skupaj		
T8	Pouk na daljavo mi je bolj všeč kot običajni pouk.	f (f%)	47 (33%)	34 (24%)	61 (43%)	142 (100%)	0,9
T9	V nalogah, ki jih dajejo učitelji, vidim smisel, vem kaj se bom iz njih naučil in zakaj.	f (f%)	102 (72%)	35 (25%)	5 (4%)	142 (100%)	0,5
T10	Ne opravim le tistih nalog, ki jih ne znam.	f (f%)	78 (55%)	27 (19%)	37 (26%)	142 (100%)	0,9
T11	Če ocenim, da je naloge preveč, le-te ne opravim v celoti.	f (f%)	22 (15%)	23 (16%)	97 (68%)	142 (100%)	0,8
T12	Učitelji glede na količino naloge postavijo prekratek rok, zato naloge ne opravim.	f (f%)	26 (18%)	34 (24%)	82 (58%)	142 (100%)	0,8
T13	Če naloge ne opravim, je to zato, ker se mi ne da in ne zato, ker je ne znam.	f (f%)	23 (16%)	17 (12%)	102 (72%)	142 (100%)	0,8
T14	Več učnega dela opravim takrat, ko učna ura poteka preko videopouka.	f (f%)	93 (65%)	28 (20%)	21 (15%)	142 (100%)	0,7
T15	Veliko mi pomeni to, da med uro, ko delam samostojno, če česa ne vem, učitelja lahko pokličem.	f (f%)	100 (70%)	30 (21%)	12 (8%)	142 (100%)	0,6
T16	Učitelji mi med uro vedno odgovorijo, če kaj vprašam.	f (f%)	128 (90%)	10 (7%)	4 (3%)	142 (100%)	0,4

Opomba: f = frekvenca. f% = frekvenca v odstotkih. Uporabljena je bila lestvica: 1 – strinjam se, 2 – ne morem se odločiti, 3 – ne strinjam se. N = 142. SD – standardni odklon.

33 % anketiranih učencev pove, da jim je pouk na daljavo bolj všeč kot običajni pouk. Ob tem je še 24 % tistih, ki se niso mogli opredeliti ali jim je pouk na daljavo bolj všeč kot klasični. Le slabi polovici (43 %) med anketiranimi je klasični pouk bolj všeč kot pouk na daljavo.

72 % anketiranih učencev pove, da v nalogah, ki jih dajejo učitelji vidijo smisel oz. vedo, kaj se bodo iz njih naučili in zakaj. 5 % učencev v nalogah, ki jih dajejo učitelji ne vidi smisla in ne vedo čemu le-te služijo. Četrtnina oz. 25 % anketiranih pa se pri T9 ni mogla opredeliti.

Če iščemo vzrok neaktivnosti učencev, iz odgovorov anketiranih učencev izhaja, da jih več kot polovica (55 %) pove, da ne opravijo le tistih nalog, ki jih ne znajo (19 % je neopredeljenih). S T13 »Če naloge ne opravim, je to zato, ker se mi ne da in ne zato, ker je ne znam« se je strinjalo le 16 %

anketiranih učencev iz česar bi lahko sklepali, da je vzrok za neopravljeno nalogo bolje iskati v 'nalogi sami', kot pa v 'lenobi' učenca. V nadaljevanju 22 % učencev poroča, da naloge ne opravi v celoti, če ocenijo, da je naloge preveč. Razveseljivo je, da jih kar 68 % poroča, da naloge, kljub temu v celoti opravijo. 18 % anketiranih učencev pove, da naloge ne opravijo zato, ker učitelji glede na količino naloge postavijo prekratek rok, s čimer pa se ne strinja 58 % učencev, 24 % pa se pri T12 ni opredelila.

Ali se neposredni (video) stik učitelja in učencev (videopouk) lahko obravnava kot motivator za šolsko učno delo? 65 % anketiranih učencev poroča, da več učnega dela opravijo takrat, ko učna ura poteka preko videopouka (neopredeljenih je 20 %), medtem ko jih 15 % pove, da z videopoukom ne opravijo več šolskega dela. Torej, težko bi sklenili, da je videopouk motivator šolskega učnega dela, vsekakor pa lahko trdimo, da je videopouk eden izmed uspešnih dejavnikov zunanje motivacije.

Kar 70 % anketiranih učencev poroča, da jim veliko pomeni, da med uro, ko delajo samostojno, lahko pokličejo učitelja. Le 8 % anketiranih učencev pove, da jim dosegljivost učitelja med uro ne pomeni veliko. Da so učitelji med učno uro učencem praviloma dosegljivi je razvidno iz odgovorov anketiranih učencev pri T16 »Učitelji mi med uro vedno odgovorijo, če kaj vprašam«. 90 % jih je namreč odgovorilo, da jim učitelji med uro vedno odgovorijo, če jih kaj vprašajo, medtem ko se s to trditvijo ne strinja 3 % anketiranih, 7 % pa je ostalo neopredeljenih.

Šesti sklop »kaj je učencem pri pouku na daljavo najbolj všeč in kaj najmanj ter kaj bi spremenili«

V šestem sklopu so anketirani učenci odgovarjali na dve odprti vprašanji in sicer, kaj jim je pri pouku na daljavo najbolj všeč, kaj najmanj in kaj bi spremenili.

Preglednica 7: Prikaz ogovorov učencev, v katerih izrazijo mnenje, kaj jim je pri pouku na daljavo najbolj všeč

Št.	Odgovori	f
1.	Obravnava snovi preko videopouka.	5
2.	Da so nam učiteljice in učitelji pri uri še vedno takoj na razpolago.	4
3.	Da sem doma.	4
4.	Da se slišimo in vidimo pri videopouku in naredimo del skupaj.	3
5.	Da nam učitelji pri uri odgovorijo na vsa vprašanja.	3
6.	Videoure oddelčne skupnosti, ker nas učitelji spodbujajo in se pogovarjamo o več stvareh, ne samo o pouku.	3
7.	Pri pouku na daljavo mi nič ni všeč.	3
8.	Da se lahko drugače vidim s prijatelji.	2

Št.	Odgovori	f
9.	Ne vem.	2
10.	Da se ne rabim tako hitro vstati.	2
11.	Všeč mi je bila vadba pri športu, ki smo jo imeli v petek.	1
12.	Kako učitelji zelo skrbijo za vsakega posameznega učenca, da imamo zapisano vse potrebno in da zapisano tudi razumemo.	1
13.	To, da npr. pri likovni dobimo na voljo več likovnih nalog in si lahko izberemo eno, ki jo bomo opravili.	1
14.	Da ne rabimo imeti vklopljenih kamer.	1
15.	Da imamo vse preko Teamsov	1
16.	Da me učitelji pokličejo po tel. ali po Teamsih.	1
17.	Da si lahko sami razporedimo čas.	1
18.	Da nas učitelji pogosto pohvalijo.	1
19.	Da nismo preobremenjeni in da pri nekaterih predmetih z videopoukom in razlago učiteljev zaključimo prej.	1
20.	Da imamo kratko razlago pri videopouku in nato sledi samostojno delo.	1
21.	Da imamo samostojno delo.	1
22.	Da imamo več videopouka kot samostojnega dela.	1
23.	Da lahko prej končamo z zadolžitvami, kot če bi bili v šoli.	1
Skupaj		44

Opomba: f = frekvenca.

Preglednica 8: Prikaz odgovorov učencev, v katerih opišejo, kaj jim je pri pouku na daljavo ni všeč in kaj bi spremenili

Št.	Odgovori	f
1.	Da imamo videopouk.	1
2.	Preveč ur je videopouka, premalo je odmora med njimi, ni dovolj časa za domačo nalogo.	1
3.	Da imamo tako dosti ur videopouka, ker včasih ni potreben in bi v tisti uri lahko delali samostojno, namesto da nam učitelj predstavi nalogo in s tem izgubljammo čas. Če ima pri samostojnem delu kdo težave, lahko učitelja pokliče ali pa bi učitelj naredil videopouk samo za tiste učence, ki ne razumejo.	1
4.	Da imamo skoraj vsak dan pri MAT videopouk.	1
5.	Da se videopouk vleče čez odmor. Videopouk naj bo del ure, potem naj bo del samostojnega dela.	1

Št.	Odgovori	f
6.	Da imamo pri nekaterih predmetih domačo nalogo, saj tako ali tako vse delo opravimo doma, nekaj pri videopouku in nekaj s samostojnim delom.	1
7.	Da moramo včasih delati samostojno.	1
8.	Da moramo pošiljati dokaze o učenju.	1
9.	Da je pri nekaterih predmetih preveč/malo preveč naloge/dela in moramo delo opravljati popoldne.	5
10.	Da ne razumem snovi.	1
11.	Boljše bi bilo, če bi bilo več skupinskih nalog.	2
12.	Da je velikokrat slaba povezava in potem ne razumeš učitelja.	1
13.	Da moramo biti doma. Želim se vrniti v šolo.	2
14.	Da pogrešam sošolce.	1
	Skupaj	20

Skupno je odgovore oz. svoja mnenja podalo 64 oz. 45 % anketiranih učencev. Na odprto vprašanje, kaj je učencem pri pouku na daljavo najbolj všeč je svoje mnenje napisalo 44 oz. 31 % anketiranih učencev, na vprašanje, kaj jim ni všeč in kaj predlagajo, pa je odgovorilo 20 oz. 14 % anketiranih učencev.

Največ učencev pove, da jim je pri pouku na daljavo najbolj všeč videopouk, torej pouk, kjer je neposreden stik med učenci in učitelji vzpostavljen na prilagojen način, vendar kot tak vsaj delno omogoča uresničevanje neposredne poučevalne in učne funkcije. Protiutež tem učencem so učenci, ki povedo, da jim videopouk ni všeč, ker ga je preveč in včasih poteka v odmor, med posameznimi urami pa ni dovolj časa, da bi učenci opravili naložene naloge. Zanimivo je mnenje, predvidevamo, uspešnega učenca, ki govori o tem, da je zanj videopouk izguba časa, saj bi zadolžitve brez njega opravil prej in da naj imajo učitelji videopouk s tistimi učenci, ki potrebujejo razlago in pomoč.

Sledijo mnenja učencev, ki povedo, da jim je najbolj všeč, ker so jim učiteljice in učitelji pri uri še vedno takoj na razpolago in da jim odgovorijo na vsa vprašanja. Glede na to, da imajo (praviloma) učenci po videopouku v delu, ko samostojno delajo možnost individualnega postavljanja vprašanj in prejemanja odgovorov, jim način »učilnice na daljavo« najverjetneje zelo ustreza, saj se »s svojim neznanjem« ne izpostavljajo pred sošolci, ampak jih sliši in vidi samo učitelj. Da ta možnost in priložnost vseeno ne doseže vseh učencev priča odgovor učenca, ki pove, da mu pouk na daljavo ni všeč, ker ne razume snovi. Utemeljeno predvidevamo, da je takih učencev več. Da učence skrbi ocenjevanje znanja, ko se bodo vrnili v šolo, se je izpostavilo že v drugem sklopu, kjer naj bi učenci

pri polodprtem vprašanju sicer navedli metodo pouka, ki jim pri učenju na daljavo najbolj ustreza. Verjetno je učenec preko primerjave učnih strategij v času, ko se izobražuje v šoli in sedaj doma, prišel tudi do primerjave znanja in zato predlaga, da bi bilo bolje, če bi se znanje ocenjevalo na daljavo.

V mnenjih učencev se kot »všečne« izpostavijo tudi videoure oddelčne skupnosti, predvsem zato, kot menijo anketirani, ker jih učitelji na njih spodbujajo in pohvalijo ter ker imajo učenci možnost pogovora o temah, ki jih izpostavijo sami. Koliko pohval prejmejo učenci v času, ko pouk teče v šoli, ne vemo natančno, iz analize rubrike Pohvale in izboljšave iz eAsistenta 2019/2020 pa lahko sklenemo, da je pohval kar veliko. Vsekakor je prav, da učitelji učence pohvalijo, še bolj pomembno pa je, da jih v času izobraževanja na daljavo spodbujajo, saj je tovrstno učenje za učence veliko napornejše.

Zaključek:

Glede na rezultate, ki smo jih dobili in prikazali lahko rečemo, da smo z rezultati raziskave zadovoljni, saj mnenja učencev pričajo, da učitelji pouk na daljavo izvajajo zelo odgovorno in strokovno kompetentno. Iz rezultatov namreč izhaja, da učitelji pri pouku na daljavo ohranjajo kontinuirano pedagoško komunikacijo, s sprotnimi vsebinskimi povratnimi informacijami o snovi, ki jo v skladu s cilji in standardi z učenci obravnavajo pri pouku na daljavo. Seveda ob tem ne smemo pozabiti učiteljev za dodatno strokovno pomoč, učiteljev tutorjev in šolske svetovalne službe, ki za učitelje in učence predstavljajo podporni mehanizem v primerih, ko učenci zaradi svojih posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb, ki so posledica emocionalnih oz. socialno-ekonomskih težav, omagajo in iz vzgojno-izobraževalnega procesa želijo izstopiti.

Če izhajamo iz predpostavke, da lahko samo motiviran učitelj motivira učence, lahko na podlagi pričujočih rezultatov raziskave trdimo, da so bili učitelji in učenci v sredini decembra 2020 (še) visoko motivirani za načrtovanje in rabo ustreznih ter predvsem zanimivih strategij poučevanja na eni in učenja na drugi strani.

Da motivacija za delo z vsakim tednom izobraževanja na daljavo močno pada pri vseh deležnikih – učencih, učiteljih in starših, ne izhaja samo iz teorije pedagogike, saj upad oz. umanjkanje motivacije utemeljujemo na podlagi neposrednih praktičnih izkušenj. Rezultati raziskave (si upamo trditi), ki bi jo opravili sedaj, slab mesec kasneje, bi se v večini sklopov močno razlikovali.

Pripravila:

Mira Anderlič, mag. prof. inkluz. ped. in univ. dipl. soc. ped.